

T.C.
GIDA TARIM VE HAYVANCILIK BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

7/8468, 8469, 8470, 8471, 8472
8473, 8474, 8475, 8476, 8477
8478, 8479, 8480, 8481, 8482
8483, 8484, 8485
8486

Sayı : B.12.0.SGB.0.03-610- 3215
Konu : Soru Önergeleri

21 Ağustos 2012

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İlgi : 28/06/2012 tarih ve A.01.0.KKB.0.10.00.00-74127 sayılı yazınız.

İlgi yazı ekinde alınan, Kars Milletvekili Mülkiye BİRTANE'ye ait 7/8468 ve 7/8469, Konya Milletvekili Mustafa KALAYCI'ya ait 7/8470, İzmir Milletvekili Ahmet Kenan TANRIKULU'na ait 7/8471, Balıkesir Milletvekili Ayşe Nedret AKOVA'ya ait 7/8472, Iğdır Milletvekili Sinan OĞAN'a ait 7/8473, Ardahan Milletvekili Ensar ÖĞÜT'e ait 7/8474, Burdur Milletvekili Ramazan Kerim ÖZKAN'a ait 7/8475 ve 7/8476, Artvin Milletvekili Uğur BAYRAKTUTAN'a ait 7/8477, Bursa Milletvekili Sena KALELİ'ye ait 7/8478, Manisa Milletvekili Sakine ÖZ'e ait 7/8479, Bursa Milletvekili İlhan DEMİRÖZ'e ait 7/8480, Ankara Milletvekili Levent GÖK'e ait 7/8481, İzmir Milletvekili Birgül Ayman GÜLER'e ait 7/8482, Denizli Milletvekili Adnan KESKİN'e ait 7/8483, İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin TANRIKULU'na ait 7/8484 ve 7/8485, İstanbul Milletvekili Umut ORAN'a ait 7/8486 esas no'lu yazılı soru önergelerine ilişkin Bakanlığımız görüşü ekte sunulmaktadır.

Bilgilerinize arz ederim.

Mehmet Mehdi EKER
Bakan

EKLER:

1- Görüş

7/8468, 7/8469, 7/8470, 7/8471,
7/8472, 7/8473, 7/8474, 7/8475,
7/8476, 7/8477, 7/8478, 7/8479,
7/8480, 7/8481, 7/8482, 7/8483,
7/8484, 7/8485, 7/8486 (34 Sayfa)

YAZILI SORU ÖNERGESİ

Önerge Sahibi

: İlhan DEMİRÖZ
Bursa Milletvekili

Esas No

: 7/8480

SORU 1) 9 Mayıs 2012 tarihinde Tarım Orman ve Köyişleri komisyonunda Mera Kanununda Yapılacak Değişiklik görüşmelerinde tutanaklardan da anlaşılacağı üzere Bakanlık Müsteşarının verdiği bilgilere göre 4342 Sayılı Mera Kanunu'nun yürürlüğe girdiği 28 Şubat 1998 tarihinden itibaren geçen 14 yıl süresince Türkiye genelindeki mera, yaylak ve kışlak alanlarında 8 milyon hektar alanda tespit, 4 milyon hektar alanda tahdit 2,5 milyon hektar alanda ise tahsis çalışmalarının tamamlandığı belirtilmiştir. Bu veriler doğru ise ve çalışmalar bu hızda giderse meraların kullanım hakkının verildiği ve kesinleştiği tahsis işlemleri ne zaman sonuçlandırılacaktır? Bu çalışmaların Türkiye genelinde tamamlanması için belirlenen bir program ve hedeflenen tarih var mıdır?

a) Bilindiği üzere Mera Kanunu'nun 9'uncu maddesinin birinci fıkrasında "Komisyonca görevlendirilen teknik ekipler mevcut mera, yaylak ve kışlaklar ile bu Kanun gereğince mera, yaylak ve kışlak kapsamına alınacak alanları tespit ederek bu alanların sınırlarının belirlenmesi ve işaret konulması işlemlerini yapar, 1/5000 ölçekli haritalarını tanzim ederek bu yerleri sınırlandırır." hükmü yer almaktadır. Bakanlık Müsteşarının verdiği bilgi kapsamında 8 milyon hektar alanda tespit çalışmaları yapılmış, yapılan bu tespit çalışmalarının ancak 4 milyon hektarında tahdit işlemleri gerçekleştirilmiştir. Tespit işlemleri tamamlandıktan sonra 4 milyon hektar alanda neden tahdit çalışmalarına başlanmamıştır? Tespit ve tahdit çalışmaları bir plan dahilinde yapılmakta mıdır? Yoksa bu çalışmalar ayrı ayrı mı planlanmaktadır? Ya da Mera Kanunu önceliği Mera Komisyonu ve Teknik ekiplere verdiği halde Teknik ekiplerdeki eleman sıkıntısı nedeniyle bu alanları Tapu Kadastro Müdürlüklerinin programa alması mı beklenmektedir? Tespiti yapılan alanlarda uzun süre sonra (örneğin 2 yıl sonra) tahdit çalışmalarına başlanması durumunda değişiklikler olabileceği gerekçesiyle (Örn. Tahsis amacı değişikliği v.b) veya ekip üyelerinin değişmesi nedeniyle yeniden tespit çalışması yapılmakta mıdır?

b) Türkiye genelinde son bir yılda tespit ve tahdit faaliyet işlemlerini gerçekleştiren kaç adet Mera Teknik Ekibi mevcuttur?

c) Bakanlık Müsteşarının verdiği bilgi kapsamında tahditi gerçekleştirdiği halde 1,5 milyon hektarlık alanda tahsis işlemleri neden gerçekleştirilememiştir?

d) Erzurum, Sivas Ağrı ve Bingöl illerinde toplam arazi miktarı içindeki en büyük paya sahip olan mera, yaylak ve kışlaklardaki tespit, tahdit ve tahsis çalışmalarının miktarı ne kadardır ve bu alanlarda mevcut durumda faal halde olan kaç adet Mera Teknik Ekibi bulunmaktadır?

CEVAP 1) 4342 Sayılı Mera Kanunu ile daha önce çeşitli kanunlarla tahsis edilmiş veya kadimden beri kullanılmakta olan mera, yaylak, kışlak ve kamuya ait otlak ve çayırların tespiti, tahdidi ile köy veya belediye tüzel kişilikleri adına tahsislerinin yapılması, belirlenecek kurallara uygun bir şekilde kullandırılması, bakım ve ıslahlarının yapılarak verimliliklerinin artırılması ve sürdürülmesi, kullanımlarının sürekli denetlenmesi, korunması ve gerektiğinde kullanım amacının değiştirilmesi amaçlanmıştır. Bu kapsamda Ülke genelinde 2011 yılı sonu itibarıyla 8,7 Milyon hektar alanda tespit, 4,3 Milyon hektar alanda tahdit ve 2,3 Milyon hektar alanda ise tahsis çalışması gerçekleştirilmiştir. İlgili mevzuata göre tespit, tahdit işlemlerinden sonra askı, itiraz süreleri ve mahkemelerde açılan davalar tamamlanıp, sınırlar kesinleştikten sonra İl Mera Komisyonlarınca ihtiyaç durumlarına göre tahsisler yapılmaktadır. Türkiye genelinde bütçe imkânları çerçevesinde her yıl azami ölçülerde bu işlemler gerçekleştirilmektedir.

Mera kanunu gereği İllerde mera tespit ve tahdit çalışmaları İl Mera Komisyonunca görevlendirilen mera teknik ekiplerince yapılmaktadır. Mera Komisyonu, daha önce yapılmış olan tespit ve tahdit çalışmalarında bir eksiklik tespit etmesi durumunda, eski çalışmaları komisyon kararı ile revize ederek yeniden tespit ve tahdit çalışmasını yapma/yaptırma yetkisine sahiptir. Mera alanlarında değişiklikler olabileceği gerekçesiyle veya teknik ekip üyelerinin değişmesi nedeniyle yeniden çalışma yapılması söz konusu değildir.

Türkiye genelinde tespit ve tahdit çalışmalarını yapmak amacıyla 350 adet mera teknik ekibi kurulmuştur.

Bakanlığımız tarafından öncelikli hedef olarak, mera yaylak ve kışlaklar ile umuma ait otlak ve çayır alanlarının tespit ve tahdit çalışmalarının tamamlanması amaçlanmıştır. Tespit ve tahdit çalışması tamamlanan ve otlatma kapasitesi zayıf meralarda otlatma kapasitesini arttırmak amacıyla mera ıslahı ve amenajmanı çalışması ve Kanun'dan kaynaklanan tespit ve tahdit askı ve itiraz süreleri tamamlanıp, sınırlar kesinleştikten sonra Mera Komisyonunca ihtiyaç durumlarına göre tahsisler yapılmaktadır.

Erzurum ilinde; 497.152 hektar alanda tespit, 250.563 hektar alanda tahdit, 250.354 hektar alanda tahsis, Sivas ilinde; 151.531 hektar alanda tespit, 92.636 hektar alanda tahdit, 70.267 hektar alanda tahsis, Ağrı ilinde; 70.495 hektar alanda tespit, 40.787 hektar alanda tahdit, Bingöl ilinde; 139.380 hektar alanda tespit, 137.834 hektar alanda tahdit, 11.997 hektar alanda tahsis çalışması yapılmıştır. Bu illerde tespit, tahdit ve tahsis çalışmalarını yürütmek üzere Erzurum ilinde 6 adet, Sivas ilinde 20 adet, Ağrı ilinde 2 adet ve Bingöl ilinde 2 adet olmak üzere toplam 30 adet mera teknik ekibi bulunmaktadır.

SORU 2) Mera Kanunu'nun 7'inci maddesi 3'üncü fıkra hükmü gereği toplam tespit ve tahditi gerçekleştirilen mera alanlarının ne kadarı Mera Komisyonu ve teknik ekipler tarafından ne kadarı 3402 sayılı Kadastro Kanunu hükümlerine göre Tapu Kadastro Müdürlüklerince gerçekleştirilmiştir?

SORU 3) Tespit, tahdit ve tahsis çalışmalarının ne kadarı Kanunun çıkış tarihinden 2002 yılına kadar (AKP hükümetinin göreve başladığı tarihe kadar) gerçekleştirilmiş ne kadarı 2002 yılından günümüze kadar gerçekleştirilmiştir? Mera Kanunu uygulamaları ile ilgili olarak son 10 yılda harcanan para ne kadardır? (Harita ve aplikasyon işlemleri, Mera Komisyonları ve mera teknik ekiplerine ödenen ücretler, eğitim ve yayım harcamaları ile mera ıslah projelerine harcanan miktarların kalem kalem belirtilmesi)

SORU 4) Gerçekleştirildiği belirtilen mera ıslah projelerinin uygulandığı alanların % kaçında tahsis işlemleri gerçekleştirilmiştir?

CEVAP 2-3-4) Mera Kanunu'nun 6'ncı maddesinde yer alan "*Mera, yaylak ve kışlakların tespit, tahdit ve tahsis çalışmaları Bakanlıkça yapılır.*" ve "*Mera, yaylak ve kışlak varlığı ile hayvancılık potansiyeli dikkate alınarak ihtiyaç duyulan il merkezi ve ilçelerde komisyona bağlı olarak çalışacak ve tespit, ölçme, harita yapma ve yer gösterme çalışmalarını yapmak üzere "Teknik Ekipler" oluşturulur.*" hükümleri gereği Mera Kanun'u ile ilgili çalışmalar Mera Kanunu kapsamında Mera Komisyonu marifetiyle yapılmaktadır.

Ülke Genelinde 1998–2002 yılları arasında 1.118.867 hektar alanda tespit, 818.985 hektar alanda ise tahdit çalışması yapılmıştır. 2002–2011 yılı sonu itibariyle 7.595.486 hektar alanda tespit çalışması, 3.507.386 hektar alanda tahdit çalışması yapılmıştır.

2011 yılı sonu itibariyle tespit, tahdit ve tahsis çalışması tamamlanarak, otlatma kapasitesi zayıf meralarda otlatma kapasitesini arttırmak amacıyla 932 adet proje hazırlanmış ve 4.238.973 dekar alanda mera ıslahı ve amenajmanı çalışması yapılmıştır. Mera ıslah çalışmalarının uygulandığı alanlarda tahsis çalışması yapılmıştır.

SORU 5) Türkiye genelinde Mera Kanununun 19'uncu maddesinin ikinci fıkrası hükmü ve Mera Yönetmeliğinin 11'inci maddesi (Değişik birinci fıkra: RG- 25/04/2001-24383) gereği mera, yaylak ve kışlaklar ile umuma ait çayır ve otlakların tespit, tahdit ve tahsis işlemleri tamamlanmış köy ve beldelerde kurulmuş olan ve mevcut durumda faaliyette bulunan kaç adet Mera Yönetim Birliği bulunmaktadır?

a) Tespit, tahdit ve tahsis işlemleri gerçekleştirilen ve Mera Yönetim Birliği kurulmayan köy ve beldelerde kanun hükmüne rağmen bu birlikler neden kurulmamıştır?

b) Mera Yönetmeliğinin 11'inci maddesinin (Değişik birinci fıkra: RG- 25/04/2001-24383) birinci fıkrasının son cümlesinde "Ekonomik arazi büyüklüğü mevcut olmayan mera, yaylak, kışlak ve umuma ait otlak ve çayır alanları için Mera Yönetim Birlikleri kurulması zorunlu değildir." İbaresini yer almaktadır. Ekonomik arazi büyüklüğü mevcut olmayan mera, yaylak, kışlak ve umuma ait otlak ve çayır alanların tespitinde hangi kriterler aranmaktadır. Bu konuda Bakanlığın hazırlamış olduğu uygulama talimatı mevcut mudur? mevcut ise ibrazının sağlanması,

c) Mera Yönetmeliğinin 12'inci maddesinin (g) bendinde yer alan ve Mera, yaylak ve kışlakların, sınırlarının muhafazası, korunması, tecavüzlerin önlenmesi ve benzeri hizmetler için Mera Yönetim Birliklerince görevlendirilen korucuların çalışma usul ve esasları ile bu kişilere ücret ödenmesi işlemleri hangi hukuki dayanak veya dayanaklar dikkate alınarak gerçekleştirilmektedir?

d) Mera Kanunu gereği tespit, tahdit ve tahsis işlemleri tamamlanmış ve kanun hükmüne rağmen Mera Yönetim Birliği kurulmamış köy ve beldelerde birliğe ait Mera Yönetmeliğinin 12'inci maddesinde yer alan görevler (Otlatma planlarının uygulanması, otlatma hakkında doğan gelirlerin yani otlatma ücretlerinin toplanması, ihtiyaç fazlası ürünlerin satılması v.b.) kimler tarafından kullanılmaktadır?

CEVAP 5) 4342 sayılı Mera Kanunu'nun "Mera, Yaylak ve Kışlakların Korunması" başlıklı 19. maddesinin ikinci fıkrası ile Mera Yönetmeliğinin 11. maddesi kapsamında köy veya belediyelerde 1584 adet Mera Yönetim Birliği kurulmuştur.

Mera, yaylak, kışlak, kamuya ait otlak ve çayırların tespiti, tahdidi ile köy veya belediye tüzel kişilikleri adına tahsisleri için askı ilanına çıkarılmaktadır. Askı ilanı sürecinde yapılan itirazlar ve müteakiben ilgili mahkemelerde açılan davalar sonuçlandıktan sonra Mera Yönetim Birlikleri kurulmaktadır.

Ekonomik arazi büyüklüğü; mevcut hayvan sayısı, arazi topografyası, yağış kuşağı, mera durum ve sınıfı, otlatma kapasitesi, arazinin toprak yapısı, toprak birimi gibi kriterler değerlendirilerek belirlenmekte olup, ayrıca konuya ilişkin Yönetmelik de mevcuttur.

Mera Yönetmeliğinin 12'inci maddesinin (g) bendinde yer alan ve mera, yaylak ve kışlakların, sınırlarının muhafazası, korunması, tecavüzlerin önlenmesi ve benzeri hizmetler için Mera Yönetim Birliklerince görevlendirilen korucuların ücretleri Mera Kanunu'nun 25. maddesi gereği mera, yaylak ve kışlardan elde edilen ihtiyaç fazlası ürünlerden sağlanan gelirlerden karşılanmaktadır.

Mera, yaylak, kışlak ve kamuya ait otlak ve çayırların bakım ve ıslahının yapılarak verimliliklerinin artırılması ve sürdürülmesi için muhtarlık/belediyeler tarafından yapılacak tahsilat, o yerin mera alanlarının ıslah ve geliştirilmesi amacı ile köy sandığında/belediye

bütçesinde ayrı bir hesaba gelir olarak kaydedilmektedir. Otlatma bedelleri, Mera Yönetim Birliklerince, Mera Yönetim Birliklerinin kurulmadığı köylerde muhtarlık, belediye yerlerinde ise belediye başkanlarınca görev verilen yetkililer tarafından tahsil edilmektedir. Tahsil edilen ücretlerin kullanılması Mera Komisyonlarının yetkisindedir.

SORU 6) Mera Kanunu'nun yürürlüğe girmesinden sonra Mera Uygulamaları konusunda Mera Yaz Okulu veya başka bir isim altında eğitim alan teknik eleman sayısı ne kadardır? Mevcut durumda bu kişilerden kaç kişisi illerdeki mera ile ilgili birimlerde çalışmaktadır?

CEVAP 6) 4342 sayılı Mera Kanunu'nun yürürlüğe girdiği 28 Şubat 1998 tarihinden sonra Mera Kanunu uygulamaları konusunda İl Müdürlüklerimizdeki teknik elemanların katılımı sağlanarak mera yaz okulu eğitimi adı altında mera eğitim çalışmaları düzenlenmiştir. Bu eğitim çalışmaları kapsamında 2011 yılı sonu itibarıyla 1.667 adet teknik elemana eğitim verilmiştir. Eğitim alan bu teknik elemanların Mera Kanunu uygulamalarını yürütmek üzere komisyon ve teknik ekiplerde görev almaları için İl Müdürlüklerimiz talimatlandırılmıştır.

SORU 7) Bilindiği üzere Mera Kanununun 6'ncı maddesi ve Mera Yönetmeliğinin 5'inci maddesi (Değişik fıkra: 25/04/2001 - 24383 S. R.G. Yön./1. md.) gereği her ilde haftada 1 kez toplanan Mera Komisyonunun 14 yıllık sürede 756 kez toplandığı ve bu sürede Türkiye genelindeki meraların 5/6'sının tahsis işlemlerinin gerçekleştirilemediği düşünüldüğünde:

a) Komisyon toplantılarında ana görev olan tespit, tahdit ve tahsis dışında tahsis amacı değişikliği, kiralama, v.b diğer çalışmalara mı ağırlık verilmekte ve bunun sonucu olarak komisyonlar tahsis işlemlerine zaman mı ayıramamaktadır?

b) Tespit, tahdit ve tahsis çalışmalarının gerçekleştirilmesinde alt yapı ve teknik eleman eksikliği mi mevcuttur? Kanun çıktığında 5 yılda bitirilmesi planlanan tahsis işlemlerinin 14 yıl sonra 1/5'inin gerçekleştirilmiş olması çalışmaların planlanmasında bir sorun olduğunu mu göstermektedir?

c) Komisyon çalışmaları, karar defterleri Kanunun yürütülmesinden sorumlu olan Bakanlığınızca denetlenmekte midir? Yapılan çalışmaların yerinde kontrolleri gerçekleştirilmekte midir?

CEVAP 7) Mera Komisyonu; 4342 sayılı Mera Kanunu kapsamında mera, yaylak ve kışlaklar ile umuma ait otlak ve çayır alanlarının tespit, tahdit ve tahsislerini yapmak veya yaptırmakla görevlidir.

Mera Komisyonun çalışma usul ve esasları Mera Yönetmeliğinin 5'inci maddesinde *"Komisyonlar, her haftanın son çalışma gününde toplanarak, Kanunla öngörülen görevlerle, tespit, tahdit ve tahsisle ilgili işlemleri görüşür ve gerekli kararları alır. Bu işlemler tamamlandıktan sonra veya iklim şartlarının çalışma imkânı vermediği dönemlerde komisyon, Kanunla verilen görevler çerçevesinde kararlar almak ve gerekli çalışmalar yapmak amacıyla her ayın ortasında ve sonunda olmak üzere iki kez toplanır."* hükmü ile belirtilmiştir. Komisyon mera teknik ekipleri tarafından yapılan mera, yaylak ve kışlaklar ile umuma ait otlak ve çayır alanlarının tespit ve tahdit çalışmalarının değerlendirilmesi, suni mera tesisi veya mera ıslahı ve amenajmanı çalışma yöntemlerinin değerlendirilmesi ve Kanun gereği duyuru, tespit ve tahdit askısı, mera çalışmalarına yapılan itirazların değerlendirilmesi, mera işgalleri ve işgallerin giderilmesi için yapılacak çalışmaların değerlendirilmesi, sınırları kesinleştirilen mera yaylak ve kışlakların tescil işlemleri, tahsis amacı değişikliği, kiralamalar, göçerlerin yaylaklarda sevk ve idareleri vb. mera ile ilgili diğer tüm iş ve işlemlerde karar alarak çalışma yapmak veya yaptırmak amacıyla toplanarak karar almaktadır. Mera komisyonunca ihtiyaç durumlarına göre mera tahsisleri yapılmaktadır. Köylerde mera tahsisleri her beş yılda bir komisyonca değerlendirilmektedir.

• Tespit, tahdit ve tahsis çalışmalarının gerçekleştirilmesinde alt yapı ve teknik eleman eksikliği söz konusu değildir. Kanunda belirtilen yasal süreler, İhale Mevzuatı ve sorunlu alanlardaki davalar, süreci belirlemektedir.

Komisyon çalışmaları, karar defterleri Kanun'un yürütülmesinden sorumlu olan Bakanlığımızca denetlenmekte olup, ayrıca yapılan çalışmalar yerinde kontrol edilmektedir.

SORU 8) Mera Kanununa geçici madde olarak eklenen geçici 3'üncü maddede yer alan (Ek: 27/5/2004-5178/5 md.; Değişik: 20/4/2005 - 5334/1 md.) Belediye ve mücavir alan sınırları içerisinde kalan ve 1.1.2003 tarihinden önce kesinleşen imar plânları içerisinde yerleşim yeri olarak işgal edilen alanlardan ne kadarına tahsis amacı değiştirilerek üzerindeki binalara yasal statü verilmiştir? Yasal statü verilen bina sayısı ne kadardır?

CEVAP 8) Mera Kanunu'na geçici madde olarak eklenen geçici 3'üncü madde kapsamında (Ek:27/5/2004-5178/5 md.; Değişik 20/4/2005-5334/1 md.) Belediye ve mücavir alan sınırları içerisinde kalan ve 01.01.2003 tarihinden önce kesinleşen imar planları içerisinde yerleşim yeri olarak 21.414,8 dekar alanda tahsis amacı değişikliği uygulanmıştır.